

**PORTFOOLIO KOOSTAMISE JA HINDAMISE JUHEND,
arborist, tase 4 kutse taotlejatele ja tõstukil töötava arboristi, tase 4 osakutse taotlejatele
ning taastõendajatele
2023**

1. Üldinfo

Allpool toodud juhendi järgi koostatud portfoolio esitatakse järgmistel juhtudel:

- 1) Arborist eriala õppijate ettevõttepraktika arvestamiseks (praktikaperioodil tehtud tööde kohta);
- 2) arboristi, tase 4 kutse ja tõstukil töötava arboristi, tase 4 osakutse taotlemisel (kolmel taotlemisele eelnenud aastal tehtud tööde kohta);
- 3) arboristi, tase 4 kutse ja tõstukil töötava arboristi, tase 4 osakutse taastõendamisel (kolmel taastõendamisele eelnenud aastal tehtud tööde kohta).

Portfoolio esitatakse Kutseandjale (Eesti Arboristide Ühingu) elektrooniliselt, üheainsa digiallkirjastatud pdf-dokumendina 1 kuu enne kutseeksamit. Eksamile tulles esitatakse see mingil arhiveerimist võimaldaval andmekandjal (sh sobib ka väljaprint). Arboristi eriala õppijad esitavad samadele nõuetele vastava portfoolio arboristi eriala praktikakoordinaatorile 1 kuu enne praktikaseminari.

Taotleja peab oma tööd ja tegevusnäitajaid kirjeldama piisava selguse ja täpsusega, et kõigi kehtivas kutsestandardis kirjeldatud kompetentside omamine oleks tõendatud. Portfoolio peab olema autentne: koostatud taotleja enese poolt ning kajastama üksnes omaenda tehtud töid. Erandjuhtudel, kui mõne kompetentsi rakendamise järele on vaadeldaval perioodil puudunud vajadus (nt päästmine, esmaabi), siis peab taotleja kirjeldama, kuidas ta hoiab mainitud võimekusi üleval. Neil juhtudel on lubatud analüüsida ka kellegi teise tööd, kui selleks on võimalus. Koostamisel tuleb järgida nii õigekirja, lauseehituse kui ka vormistamise nõudeid, kuna see võimaldab teha järeldusi kutset läbiva kompetentsi tegevusnäitajate B 10.6 (digipädevused) ja B 10.7 (eesti keele oskus) kohta (vt kutsestandardit). Seetõttu ei nõuta eneseanalüüsi tabelis eraldi nende pädevuste tõendamist.

Hindamiskomisjoni liikmetel on õigus eksami ajal või praktikaseminaril esitada portfoolio, aga ka kutsestandardis loetletud teadmiste kohta täiendavaid küsimusi või läbi viia vestlus taotlejaga.

2. Portfoolio ülesehitus ja vorm

Portfoolio osad on:

- 1) Tiitelleht;
- 2) Portfoolio omaniku tööalane CV;
- 3) Tunnistused viimase 5 aasta jooksul läbitud koolituste kohta, kogumahuks 40 tundi;
- 4) Kehtiv esmaabitunnistus;
- 5) Vormikohane eneseanalüüs (vt allpool, tabel 1);

6) Tõendusmaterjalid (lisad 1-10);

Tunnistusi, sh esmaabitunnistust ega tööalast CVD ei nõuta kutseõppeasutuse lõpetajatelt, kui kõne all on nende praktikaportfoolio.

3. Portfoolio hindamine

Arboristikutse või tõstukil töötava arboristi osakutse esmataotlejate või taastõendajate portfooliot hindavad Kutseandja poolt määratud hindamiskomisjoni liikmed. Arboristi eriala õppijate praktikaportfooliot hindab Kutseandjaga kooskõlastatud hindamiskomisjon, kuhu kuulub nii kooli kui Kutseandja esindajaid. Portfoolio hinnatakse süsteemis arvestatud/mittearvestatud.

Portfoolio on arvestatud, kui:

- see on komplektne ja selle koostamisel on silmas peetud etteantud sisunõudeid ja üldkehtivaid ametikeele ning vormistamise nõudeid;
- selles sisalduvas eneseanalüüsis on etteantud vormil (vt tabel 1) analüüsitud kõiki arboristitöö osi, sh kutset läbivat kompetentsi;
- eneseanalüüs ja tõendusmaterjalid on valitud viimase 3 aasta jooksul töös olnud objektide kohta; kutseõppeasutuse õppijatel kajastab portfoolio õpingute ajal tehtud töid;
- eneseanalüüs ja tõendusmaterjalid on autentsed ning reflektiivse iseloomuga (st, analüüs sisaldab ka tehtud vigade ja õnnestumiste analüüsi ning neist õppimist);
- tõendusmaterjalid on valitud nii, et need võimaldavad teha järeldusi taotleja kompetentside kohta; kompetents loetakse puudevaks, kui tõendusmaterjal ei kinnita selle olemasolu;
- portfoolio omanik vastab õigesti talle esitatud võimalikele kontrollküsimustele.

4. Kutse taotleja eneseanalüüs

4.1. Üldised juhised eneseanalüüsi koostamiseks

Alusta eneseanalüüsi koostamist tutvumisest nii arboristi kehtiva kutsestandardiga kui ka allpool, tabelis 1, esitatava eneseanalüüsi mudeliga.

Kirjelda oma tegutsemist arboristina, võttes aluseks kutsestandardis ja tabelis 1 loetletud tegevused ehk töö osad. Abiks eneseanalüüsi koostamisel on ka kutsestandardis esitatud tegevusnäitajate kirjeldused. Eneseanalüüsi ja selle lisadega peavad olema tõendatud kõik kutsestandardis loetletud töö osad, välja arvatud ronimiskõitega töötamine (A.2.7) tõstukilt töötava arboristi puhul. Koosta eneseanalüüs tabelis 1 toodud vormil ning sellele loetletud tegevuste järjekorras. Kirjelda iga tegevust analüüsides põhjalikumalt oma tegutsemist vähemalt ühel enda poolt valitud objektil. Tugine eneseanalüüsil STARR- süsteemile (vt p 4.2). Lisaks jälgi ka tabelis kaldkirjas antud näpunäiteid. Püüa iga töö kirjeldamisel piirduda umbes 3000 tähemärgiga.

Ridadel „Tõendamine“ esita loetelu dokumentidest, millega konkreetse töö tegemist tõendad. Tõendusdokumentideks sobivad näiteks tellimused, lepingud, arved, tööde üleandmise-vastuvõtmise aktid, soovituskirjad, tänukirjad, meediakajastused, fotod (stiilis „enne ja pärast“), tagasisideküsitlused, videod jne. Tõendusmaterjalid paiguta eneseanalüüsitabeli järele, lisadesse 1...10, korrastatuna samasse järjekorda, nagu koostasid ka eneseanalüüsi, st töö osade kaupa. Kui mõni dokument (nt video) on otstarbekas üles laadida, siis tuleb selle kohta esitada toimiv otselink. Kõik dokumendid, sh fotod, tuleb nummerdada ning varustada nimetustega, millest selgub, mida taotleja konkreetse dokumendiga tahab tõendada.

4.2. Eneseanalüüsi koostamine STARR meetodil

Tähekombinatsioon STARR kujutab endast inglise keelsete terminite algustähti (vt allpool). STARR on meetod, millest kinni pidamine tagab eneseanalüüsi läbiva süsteemsuse.

Alljärgnevalt selgitatakse, kuidas STARRi kasutada:

- **S (*Situation* ehk olukord):**

Kirjelda, millisel objektil töö toimus; kes oli tellija? Miks valisid eneseanalüüsiks just selle objekti? Mis oli selle töö eesmärk? Milles seisnes töö/objekti eripära või keerukus?

- **T (*Tasks* ehk ülesanded):**

Kirjelda, millistest osategevustest töö koosnes (abiks on ka, kui vaatad kutsestandardi B-osa). Kas sooritasid kogu tööülesande üksi või meeskonnatööna? Milline oli tööjaotus, sh Sinu roll meeskonnas?

- **A (*Action* ehk käitumine):**

Kirjelda, **kuidas** Sa seda tööd tegid. Millest juhendusid tööd kavandades ja tehes? Millest lähtusid riskianalüüsi koostades (juhtudel, kui see oli vajalik)? Missugust töö- ja turvavarustust kasutasid? Millised olid probleemid; kuidas lahendasid need? Millele tuleb seda tööd tehes kõige rohkem tähelepanu pöörata? Kas esines ohuolukordi või töötraumasid? Kuidas lahendasid need olukorrad?

- **R (*Results* ehk tulemused):**

Kirjelda, milline oli Su töö tulemus; kas ja millised muutused objektil toimusid. Kas esines takistusi, mille tõttu pidid oma esialgset tegevuskava muutma või tegema kvaliteedis järeleandmisi? Kas jäid ise tulemusega rahule? Kas tellija jäi rahule?

- **R (*Reflection* ehk enesehinnang):**

Kirjelda, kas ja milliseid vigu tegid? Mida uut õppisid? Mida teeksid järgmisel korral sama tööd tehes teisiti?

4.3. Arboristi, tase 4, eneseanalüüsi mudel

Tabel 1

1. Võsa- ja kettsaagidega töötamine	
1.1. Töötamine võsasaega	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul kasutanud võsasaagi</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
1.2. Töötamine kettsaega	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul kasutanud kettsaagi</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
2. Puittaimede istutamine ja ümberistutamine ning järelhooldus	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul puid istutanud (sh järelhooldus)</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
3. Puittaimede lõikamine ja raie	
3.1. Kujundus- ja hoolduslõikuse planeerimine ja tegemine	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul teinud hoolduslõikusi</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
3.2. Puude raie	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul teinud puude raiet (sh ohtlike puude raie)</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
3.3. Parkmetsade hooldamine	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle parke/parkmetsi, mida oled 3 viimase aasta jooksul hooldanud</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
4. Viljapuude hooldamine	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle tellijaid, kelle viljapuid oled 3 viimase aasta jooksul hooldanud</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
5. Puittaimede erihooldustööde tegemine	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul teinud puude erihooldustöid</i>

Eesti Arboristide Ühing

Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
6. Tõstukilt töötamine	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul hooldanud/langetanud puid tõstukilt</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
7. Ronimiskõitega töötamine (ei täida tõstukilt töötava arboristi osakutse taotleja)	
Tööobjektide loetelu:	<i>Loetle objekte, kus oled 3 viimase aasta jooksul hooldanud/langetanud puid ronimismeetodil</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
8. Esmaabi osutamine ja päästmine	
Juhtumite loetelu:	<i>Kas Sul on esinenud viimase 3 aasta jooksul juhtumeid, kus Sul on tulnud anda kellelegi esmaabi või abistada iseennast? Kas Sul on tulnud osaleda ka mõnes päästeaktsioonis? Loetle need juhtumid</i>
Eneseanalüüs:	<i>Tugine STARR-süsteemile. Kirjelda, kuidas hoiad ülal oma päästevõimekust ning valmidust anda esmaabi. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
9. Juhtimine, juhendamine ja majandamine	
9.1. Juhtimine ja majandamine	
Ettevõtte, töögrupid, sündmused jm:	<i>Nimeta ettevõtte (ettevõtted), mida juhid või oled juhtinud viimase 3 aasta jooksul. Loetle ka ühinguid, töögrupe, sündmusi, organisatsioone jm, kus oled olnud eestvedajaks</i>
Eneseanalüüs:	<i>Kirjelda oma eestvedamis-, juhtimis- ja majandustegevust, tuginedes STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
9.2. Juhendamine	
Juhendatavad:	<i>Nimeta praktikandid, kliendid, sündmused jm, keda oled 3 viimase aasta jooksul juhendanud või nõustanud või kus oled esinenud kui puuhoolduse asjatundja</i>
Eneseanalüüs:	<i>Kirjelda oma juhendamise- ja nõustamistegevust, tuginedes STARR-süsteemile. Püüa piirduda umbes 3000 tähemärgiga</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>
10. Arborist, tase 4, kutset läbiv kompetents	
Kutse-eesitika:	<i>Tuginedes STARR-süsteemile kirjelda vähemalt üht olukorda, kus Sul on tulnud teha arboristi eetikakoodeksist tulenevaid valikuid</i>
Võõrkeelte oskus:	<i>Loetle võõrkeeli, mida valdad. Märgi ära ka keeleoskuse tase. Lähtu kutsestandardi lisas toodud keelte oskustaseme kirjeldusest.</i>
Keskkonnahoid:	<i>Kirjelda loodus- ja keskkonnahoiuga seotud põhimõtteid, millest juhindud oma töös. Tuginedes STARR-süsteemile kirjelda ka vähemalt üht olukorda, kus Sul on tulnud teha keskkonna- ja või loodushoiuga seotud valikuid</i>
Tõendamine:	<i>Tõendusmaterjalide loetelu ning viited nende asukohale lisades</i>

LISAD

TÕENDUSMATERJALID

Esitage tõendusmaterjalid arboristitöö osade ja tegevusnäitajate kohta selles järjekorras ja selliste nimetuste ja numbritega nagu olete näidanud eelpool esitatud eneseanalüüsi tabelis ridadel „Tõendamine“. Interaktiivsete materjalide esitamiseks lisage toimivad otselingid ja tagasilingid.

LISA 1: Võsa- ja kettsaagidega töötamine

LISA 2: Puittaimede istutamine ja ümberistutamine

LISA 3: Puittaimede lõikamine ja raie

LISA 4: Viljapuude hooldamine

LISA 5: Puittaimede erihooldustööde tegemine

LISA 6: Tõstukilt töötamine

LISA 7: Ronimiskõitega töötamine (pole vajalik tõstukilt töötava arboristi osakutse taotlejatel)

LISA 8: Esmaabi andmine ja päästevõimekus

LISA 9: Juhtimine, juhendamine ja majandamine

LISA 10: Arboristi, tase 4, kutset läbiv kompetents